

Alzheimers sjukdom

OCH ÖVRIG DEMENS

Demens är inte en del av det naturliga åldrandet. Demenssjukdomar är vanliga, kroniska och invalidiserande sjukdomar. För att en person ska klassas som dement krävs en minnesstörning samt minst ytterligare en kognitiv störning, tex försämrat omdöme, svårigheter med språket eller praktiska göromål eller nedsatt förmåga att tänka abstrakt. Man brukar tala om tre huvudgrupper;

primärdegenerativa, vaskulära och sekundära sjukdomar.

Alzheimers sjukdom är den vanligaste demenssjukdomen och utgör mellan 60 och 70 procent av alla fall. Vaskulära demensformer är de näst vanligaste och förekommer i runt 20 procent av fallen. Andra relativt vanliga sjukdomar är frontotemporal demens och Lewykroppsdemens.

ALZHEIMERS SJUKDOM

Vid Alzheimers sjukdom förtvinar nervcellerna i hjärnan, speciellt i de regioner där minnet sitter. Sjukdomen kännetecknas av onormala proteininlagringar i hjärnan. Dessa kallas för amyloida plack och består av långa trådar av proteinet beta-amyloid, som kallas för fibriller. Orsakerna till nedbrytningen av nervceller är inte helt klarlagd, men mycket talar för att beta-amyloid och även proteinet tau är involverade på något sätt. De viktigaste riskfaktorerna för Alzheimers sjukdom är hög ålder och ärftlighet. Upprepade skallskador, som man kan få till exempel vid boxning, är också en riskfaktor.

SYM TOM

Det vanligaste symtomet vid Alzheimers sjukdom är att man har svårt att minnas det som skett nyligen. Förutom minnesstörningar får personen svårt att uttrycka sig i tal och skrift, sämre lokalsinne och svårare att utföra ändamålsenliga kroppsörelser.

Omdömet och koncentrationsförmågan försämras. I början är den sjuke ofta medveten om sina problem och kan försöka dölja dem. Efterhand blir det svårare att klara det dagliga livet. Personen är ofta orolig, nedstämd och har ångest. De sviktande minnesfunktionerna och den ofta förvrängda verklighetsuppfattningen kan göra situationen svårhanterlig för närstående.

DIAGNOS OCH BEHANDLING

Genom mätningar av beta-amyloid och tau i ryggmärgsvätska kan man idag diagnosticera sjukdomen tidigt. Forskarna hyser stor optimism om att inom en snar framtid kunna bromsa sjukdomsförloppet genom att ingripa i sjukdomsprocessen med nya läkemedel. Alzheimers sjukdom går idag inte att bota. Det går dock att lindra symtomen med mediciner som förstärker signalsystem som skadats i hjärnan. Medicineringen kan förbättra koncentrationsförmågan, minnet och språket under en begränsad tid. För personer med Alzheimers sjukdom är det viktigt att leva ett liv med fasta rutiner för att underlätta vardagen. Stimulans, motion och en allsidig kost är viktigt för att hjärnan ska fungera så bra som möjligt.

FORSKNING

Det pågår mycket forskning kring Alzheimers sjukdom och övrig demens, bland annat för att klarlägga vilken roll beta-amyloid och tau spelar. Det pågår även stora studier för att hitta genetiska orsaker till demens och Alzheimers sjukdom, samt epidemiologiska studier för att hitta nya riskfaktorer. Fler forskningsprojekt pågår med läkemedel som är inne i prövningsfas två, vilket betyder att de testas på patienter med Alzheimers sjukdom

VISSTE DU ATT

- Varje år insjuknar ca 25 000 personer i Sverige i demenssjukdomar.
- I dag beräknas omkring 100 000 personer lida av Alzheimers sjukdom i Sverige och ser man till hela världen är ungefär 20 miljoner människor drabbade.
- Totalt lider runt 160 000 personer i Sverige av någon form av demenssjukdom.
- Alzheimers sjukdom är den vanligaste demenssjukdomen.
- Omkring 10 000 personer som har Alzheimers sjukdom är under 65 år.